

Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα 2021

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ – ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τὴν ψυχοφελὴ πληρώσαντες Τεσσαρακοστήν καὶ προσκυνήσαντες τὰ Πάθη καὶ τὸν Σταυρόν τοῦ Κυρίου, ἰδοὺ καθιστάμεθα σήμερον κοινωνοὶ τῆς ἐνδόξου Αὐτοῦ Αναστάσεως, λαμπρυνόμενοι τῇ πανηγύρει καὶ ἀναβοῶντες ἐν χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ τὸ κοσμοσωτήριον ἄγγελμα «Χριστός Ἀνέστη»!

Ὅτι πιστεύομεν, ὅτι ἀγαπῶμεν, ὅτι ἐλπίζομεν ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι συνδέεται μὲ τὸ Πάσχα, ἀπὸ αὐτὸ ἀντλεῖ τὴν ζωτικότητά του, ἀπὸ αὐτὸ ἐρμηνεύεται καὶ νοηματοδοτεῖται. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀπάντησις τῆς Θείας ἀγάπης εἰς τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν προσδοκίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν «ἀποκαραδοκίαν» τῆς συστεναζούσης κτίσεως. Ἐν αὐτῇ ἀπεκαλύφθη τὸ νόημα τοῦ «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν»¹ καὶ τοῦ «καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησεν, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν»².

Ὁ Χριστός εἶναι «τὸ Πάσχα ἡμῶν»³, «ἡ ἀνάστασις πάντων». Ἐάν ἡ πτώσις ὑπῆρξεν ἀναστολή τῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», ἐν Χριστῷ ἀναστάντι ἀνοίγεται πάλιν εἰς τὸν «ἡγαπημένον τοῦ Θεοῦ» ἡ ὁδὸς τῆς κατὰ χάριν θεώσεως. Συντελεῖται τὸ «μέγα θαῦμα», τὸ ὁποῖον ἰᾶται τὸ «μέγα τραῦμα», τὸν ἄνθρωπον. Εἰς τὴν ἐμβληματικὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως ἐν τῇ Μονῇ τῆς Χώρας, ἀτενίζομεν τὸν κατελθόντα «μέχρις Αἴδου ταμείων» Κύριον τῆς δόξης καὶ καθελόντα θανάτου τὸ κράτος, νὰ ἀναδύηται ζωηφόρος ἐκ τοῦ τάφου, συνανιστῶν τοὺς γενάρχας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν αὐτοῖς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων, ὡς ἐλευθερωτῆς ἡμῶν ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου.

Ἐν τῇ Ἀναστάσει φανεροῦται ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ ὡς ἀπελευθέρωσις καὶ ἐλευθερία. «Τῇ ἐλευθερίᾳ ... Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε»⁴. Τὸ περιεχόμενον, τὸ «ἦθος» αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία πρέπει νὰ βιωθῇ ἐνταῦθα χριστοπρεπῶς, πρὶν τελειωθῇ ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Βασιλείᾳ, εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ βιωματικὴ πεμπτουσία τῆς «καινῆς κτίσεως». «Ἔμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις»⁵. Ἡ ἐλευθερία τοῦ πιστοῦ, τεθεμελιωμένη εἰς τὸν Σταυρόν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος, εἶναι πορεία πρὸς τὰ

---

¹ Γεν. α', 26.

² Γεν. α', 31.

³ Α' Κορ. ε', 7.

⁴ Γαλ. ε', 1.

⁵ Γαλ. ε', 13.

ἄνω καί πρὸς τὸν ἀδελφόν, εἶναι «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη»⁶. Εἶναι ἔξοδος ἀπὸ τὴν «Αἴγυπτον τῆς δουλείας» καί τῶν ποικίλων ἀλλοτριώσεων, χριστοδότης ὑπέρβασις τῆς ἐσωστρεφοῦς καί συρρικνωμένης ὑπάρξεως, ἐλπίς αἰωνιότητος, ἡ ὁποία ἐξανθρωπίζει τὸν ἄνθρωπον.

Ἐορτάζοντες τὸ Πάσχα, ὁμολογοῦμεν ἐν Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἔχει ἤδη ἐγκαθιδρυθῆ, ἀλλὰ δέν ἔχει ἀκόμη ὀλοκληρωθῆ»⁷. Ἐν τῷ φωτί τῆς Ἀναστάσεως, τὰ ἐγκόσμια πράγματα ἀποκτοῦν νέον νόημα, ἐφ' ὅσον εἶναι ἤδη μεταμορφωμένα καί μεταμορφούμενα. Τίποτε δέν εἶναι ἀπλῶς «δεδομένον». Τὰ πάντα εὐρίσκονται ἐν κινήσει πρὸς τὴν ἐσχατολογικὴν τελείωσίν των. Αὐτὴ ἡ «ἀκράτητος φορὰ» πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἡ ὁποία βιοῦται κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ εὐχαριστιακῇ συνάξει, προφυλάσσει τὸν λαόν τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἑνός μὲν ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὴν ἱστορίαν καί τὴν παρουσίαν τοῦ κακοῦ ἐν αὐτῇ, ἀφ' ἑτέρου δέ ἀπὸ τὴν λήθην τοῦ Κυριακοῦ λόγου «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»⁸, τῆς διαφορᾶς δηλονότι μεταξύ τοῦ «ἤδη» καί τοῦ «ὄχι ἀκόμη» τῆς ἐλεύσεως τῆς Βασιλείας, συμφώνως καί πρὸς τὸ θεολογικώτατον «Ὁ Βασιλεύς ἦλθεν, ὁ Κύριος Ἰησοῦς, καί ἡ Βασιλεία του θά ἔλθῃ»⁹.

Κύριον γνώρισμα τῆς θεοσδότου ἐλευθερίας τοῦ πιστοῦ εἶναι ὁ ἀσίγαστος ἀναστάσιμος παλμός, ἡ ἐγρήγορσις καί ὁ δυναμισμός της. Ὁ χαρακτήρ αὐτῆς ὡς δώρου τῆς χάριτος ὄχι μόνον δέν περιορίζει, ἀλλὰ ἀναδεικνύει τὴν ἰδικὴν μας συγκατάθεσιν εἰς τὴν δωρεάν, καί ἐνδυναμώνει τὴν πορείαν μας καί τὴν ἀναστροφήν μας ἐν τῇ νέᾳ ἐλευθερίᾳ, ἡ ὁποία ἐμπερικλείει καί τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀλλοτριωθείσης σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τὴν κτίσιν. Ὁ ἐν Χριστῷ ἐλεύθερος δέν ἐγκλωβίζεται εἰς «γῆϊνα ἀπόλυτα», ὡς «οἱ λοιποί, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα»¹⁰. Ἡ ἐλπίς ἡμῶν εἶναι ὁ Χριστός, ἡ ἐν Αὐτῷ ὀλοκληρωμένη ὑπαρξις, ἡ λαμπρότης καί ἡ φωτοχυσία τῆς αἰωνιότητος. Τὰ βιολογικά ὄρια τῆς ζωῆς δέν ὀρίζουν τὴν ἀλήθειάν της. Ὁ θάνατος δέν εἶναι τὸ τέλος τῆς ὑπάρξεώς μας. «Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον· ἡλευθέρωσε γάρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος. Ἐσβεσεν αὐτόν ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενος. Ἐσκύλευσε τὸν Ἄϊδην ὁ κατελθὼν εἰς τὸν Ἄϊδην»¹¹. Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία εἶναι ἡ «ἄλλη πλᾶσις»¹² τοῦ ἀνθρώπου, πρόγευσις καί προτύπωσις τῆς πληρώσεως καί τῆς πληρότητος τῆς Θείας Οἰκονομίας ἐν τῷ «νῦν καί ἀεὶ» τῆς ἐσχάτης ἡμέρας, ὅτε οἱ «εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς» θά ζοῦν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μετὰ τοῦ Χριστοῦ, «ὀρῶντες αὐτόν καί ὀρώμενοι καί ἄληκτον τὴν ἀπ' αὐτοῦ εὐφροσύνην καρπούμενοι»¹³.

⁶ Γαλ. ε', 6.

⁷ Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Ἁγία Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοσις, μτφρ. Δ. Τσάμη, ἐκδ. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 37.

⁸ Ἰωάν. ιη', 36.

⁹ Γεωργίου Φλωρόφσκυ, ὁ.π., σ. 99.

¹⁰ Α' Θεσσ. δ', 13.

¹¹ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος Κατηχητήριος εἰς τὴν ἁγίαν καί λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς ἐνδόξου καί σωτηριώδους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως.

¹² Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἔπη ἠθικά, ΒΕΠΕΣ 61, σ. 227.

¹³ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Δ', 27 (100), Κείμενον, μετάφρασις, σχόλια Ν. Ματσούκα, ἐκδ. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 452.

Τό Ἅγιον Πάσχα δέν εἶναι ἀπλῶς μία θρησκευτική ἐορτή, ἔστω καί ἡ μεγίστη δι' ἡμᾶς τούς Ὁρθοδόξους. Κάθε Θεία Λειτουργία, κάθε προσευχή καί δέησις τῶν πιστῶν, κάθε ἐορτή καί μνήμη Ἁγίων καί Μαρτύρων, ἡ τιμή τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἡ «περισσειά τῆς χαρᾶς» τῶν Χριστιανῶν (Β' Κορ. η', 2), κάθε πρᾶξις θυσιαστικῆς ἀγάπης καί ἀδελφосύνης, ἡ ὑπομονή ἐν ταῖς θλίψεσιν, ἡ οὐ καταισχύνουσα ἐλπίς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εἶναι πανήγυρις ἐλευθερίας, ἐκπέμπουν πασχάλιον φως καί ἀναδίδουν τό ἄρωμα τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, δοξάζοντες τόν πατήσαντα θανάτῳ τόν θάνατον Σωτήρα τοῦ κόσμου, ἀπευθύνομεν πρός πάντας ὑμᾶς, τούς ἐν ἀπάσῃ τῇ Δεσποτείᾳ Κυρίου τιμιωτάτους ἀδελφούς καί τά προσφιλέστατα τέκνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐόρτιον ἀσπασμόν, εὐλογοῦντες μαζί σας γηθοσύνως, ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ, Χριστόν εἰς τούς αἰῶνας.

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκα'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρός Χριστόν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.